

Oproсна vlast župnika, svećenika i ispovjednika po kan. 1044. i 1045. Zakonika.

Pišc: Dr. I. A. Ruspini.

SUMMARIUM.

De potestate dispensandi parochi, sacerdotis et confessorii ad normam can. 1044. i 1045. Cod. Jur. Canonici. I. Potestas parochi et sacerdotis. 1. In periculo mortis. Exponitur doctrina communis. 2. In casibus urgentioribus can. 1045. Exponuntur variae sententiae de sensu termini »casus occultus«. Praefertur sententia, quae hunc terminum interpretatur ad normam can. 2197. II. Potestas confessorii. 1. In periculo mortis. Exponuntur variae sententiae de ambitu potestatis confessorii. Praefertur sententia, quae confessorio agnoscit potestatem etiam quoad impedimenta natura sua publica et quoad impedimenta in casu publico. 2. In casibus urgentioribus can. 1045. Exponuntur variae sententiae de ambitu potestatis confessorii. Praefertur sententia, quae confessorio agnoscit potestatem etiam quoad impedimenta natura sua publica (in casu occulto). III. De vario foro et valore dispensationis. 1. Dispensationes parochi et sacerdotis. Praescriptum can. 1047. non respicit tantum impedimenta ad normam can. 1037. occulta. 2. Dispensationes confessorii.

I. Oproсна vlast župnika i svećenika. 1. U smrtnoj pogibelji.¹ Kad koja stranka u smrtnoj pogibelji radi umirenja savjesti ili pozakonjenja djece želi da sklopi odnosno ukrijepi ženidbu (convalidatio simplex), a nema vremena da se od Ordinarija pribavi oprost, mogu župnik i svećenik, o kojemu govori kan. 1098, n. 2,² da oprostite od bitne forme i od

¹ Cod. can. 1044. coll. can. 1043.

² »Si haberi vel adiri nequeat sine gravi incommodo parochus vel Ordinarius vel sacerdos delegatus qui matrimonio assistant ad normam canonum 1095, 1096: 1°. In mortis periculo validum et licitum est matrimonium contractum coram solis testibus: et etiam extra mortis periculum, dummodo prudenter provideatur eam rerum conditionem esse per mensem duraturam; 2°. In utroque casu, si praesto sit alius sacerdos, qui adesse possit, vocari et una cum testibus assistere debet, salva conjugii validitate coram solis testibus«.

svake pojedine i svih skupa zabrana i zapreka ženidbenih čisto crkvenoga prava, tajnih i javnih, jednostrukih i mnogostrukih, izuzevši samo zapreku svećeničkog reda i zapreku tazbine u izravnoj lozi iz neizvršene ženidbe.

Oproсна vlast župnika i svećenika obuhvata i zabranu zavjeta, a i zabranu mješovite vjere, koliko je ova čisto crkvenog prava.

Poseban razlog (*causa dispensationis*) nije potreban, jer je sama smrtna pogibelj dovoljan razlog za oprost.

Oproсну vlast može župnik da vrši na svom području nad svima, a izvan svoga područja samo nad svojim župljanima.

Svećenik, o kojemu govori kan. 1098, n. 2, može oproсну vlast da vrši nad svakim, koji pred njim brak sklapa.

Sporodno je, da li se u smrtnoj postelji nalazi stranka, koja je izravno vezana smetnjom (zabrana, zapreka), ili pako ona, koja je njome samo neizravno vezana.

2. U silnim slučajevima kan. 1045.³ Kad se (izvan smrtno pogibelji) smetnja (zabrana, zapreka) otkrije župniku ili svećeniku⁴ tek pošto je već sve pripravljeno za ženidbu, a ne može se bez vjerojatne pogibelji velikoga zla da odgodi sklapanje do Ordinarijeva oprosta, ili se ne može od njega da dobije oprost bez pogibelji za povredu tajne (ispovjedne ili druge), to mogu župnik i svećenik, o kojemu govori kan. 1098, n. 2, da opraštaju od svih smetnja, od kojih to mogu u smrtnoj pogibelji, ali samo »*pro casibus occultis*«.

Jednaku vlast imaju župnik i svećenik, kad treba da se ukrijepi (*convalidatio simplex*) nevaljana ženidba, a ne može se bez vjerojatne pogibelji velikoga zla da ukrepljenje odgodi do Ordinarijeva oprosta ili se ne može od njega da dobije oprost bez pogibelji za povredu tajne (ispovjedne ili druge).

Od bitne forme ne mogu⁵ župnik i svećenik da opraštaju u silnim slučajevima kan. 1045.

³ Cod. can. 1045, § 3, coll. can. 1045, §§ 1, 2 i can. 1043.

⁴ Resp. Comm. pont. ad can. Cod. auth. interpr. 12. Nov. 1922. ad V (AAS, XIV, 662).

⁵ Razlog je, što kan. 1043. navodi napose bitnu formu i opet napose ženidbene smetnje, dok kan. 1044. navodi samo ženidbene smetnje, a izraz »ženidbena smetnja« po terminologiji Zakonika ne obuhvata manjak bitne forme.

Poseban razlog za oprost nije potreban, jer je sam silni slučaj dovoljan razlog.

Što znači izraz »*pro casibus occultis*«, kojim kan. 1045, § 3 ograničuje oprosnu vlast župnika i svećenika?

Nekim auktorima⁶ označuje izraz »*casus occultus*« isto što i izraz »*impedimentum occultum*« u smislu kan. 1037.⁷

Drugim auktorima⁸ označuje izraz »*casus occultus*« slučaj, kad smetnja, kakova god po svojoj prirodi bila, nije notorna (pravno, faktično), ni već razglašena, a ne može se ni razložno suditi, da će lako biti razglašena; naprotiv označuje im izraz »*casus publicus*« slučaj, kad je smetnja, kakova god po svojoj prirodi bila, ili notorna, ili već razglašena, ili kad se može i mora razložno suditi, da će lako biti razglašena.

Ponajprije nije vjerojatno, da bi Zakonodavac u kan. 1043. upotrebio izraz »*impedimenta occulta*« a u kan. 1045. izraz »*casus occultus*«, kad ne bi htio da njima označi različite stvari, to više, što su si ti kanoni prostorno tako blizi i u međusobnoj uskoj stvarnoj vezi te rade o toli važnom predmetu.

Pored toga ima izraz »*casus occultus*« u Zakoniku svoj odredjeni smisao i znači slučaj, koji nije ni notoran, ni

⁶ Tako napose i najodlučnije Vidal, Jus can. Tom. V, n. 428.

⁷ Cod. can. 1037: »Publicum censetur impedimentum quod probari in foro externo potest; secus est occultum«. — Za smetnje po svojoj prirodi javne uzima Zakonik, da se mogu dokazati u spoljašnjem sudu, pa ih zato smatra javnima; naprotiv smatra Zakonik smetnje po svojoj prirodi tajne samo onda javnima, ako se zaista mogu da dokažu u spoljašnjem sudu. U spoljašnjem sudu dokazuje se ispravama i iskazima dvojice prikladnih svjedoka. Nijesu (ovdje) prikladni svjedoci i ne dolaze u obzir same stranke, a (uopće) ni ispovjednik glede onoga, što je iz ispovijedi saznao, kao što ni ikoja osoba glede onoga, što je prigodom ispovijedi saznala. Vd. Cod. can. 1757, § 3, n. 2.

⁸ Cappello, De matrimonio, n. 235; Chelodi, Jus matrimoniale (Tridenti 1919), n. 44; Arendt u Nouv. Rev. Theol. 1920, 261; De Smet. De sponsal. et matrim., Suppl. n. 793; Blatt, Comment., lib. III. n. 436; Vermeersch—Creusen, Epit. Jur. Can. (ed. 2.), Tom. II. n. 311. — Oesterle (Tübing. Theol. Quartalschrift, god. 1924, 30—59) ima zasebno mišljenje o značenju izraza »*casus occultus*«. Njemu taj izraz označuje smetnju, koja je poznata najviše samo nekolicini i ne da se dokazati u spoljašnjem sudu. S tim se ne možemo da složimo, jer čim je smetnja barem dvojici poznata (pored stranaka i ispovjednika), to se ona i može dokazati u spoljašnjem sudu.

već rasglašen, a ne može se o njemu ni razložno suditi, da će lako razglašen biti⁹).

I očita svrha zakona (kan. 1045, § 3) i nakana Zakonodavca — da se župniku i svećeniku omogući te oprostom odvrate pogibelj velikoga zla — upućuju na ovakov smisao izraza »casus occultus«, jer je malo smetnja, koje su tajne u smislu kan. 103., pak bi oni samo rijetko mogli da pomognu.

Konačno odaje već i sam izraz »e a d e m f a c u l t a l e« kan. 1045, § 3 (u vezi sa kan. 1045, §§ 1. 2 i kan. 1043) vrlo opsežnu vlast župnika i svećenika.

S ovih razloga držimo, da je barem solidno vjerojatno — pa zato u smislu kan. 209.¹⁰) praktično sigurno — ono mnijenje,

⁹ Cod can. 2197: »Delictum est: 1°. Publicum, si jam divulgatum aut talibus contigit seu versatur in adjunctis ut prudenter judicari possit et debeat facile divulgatum iri: 2°. Notorium notorietate juris, post sententiam iudicis competentis quae in rem iudicatam transierit aut post confessionem delinquentis in iudicio factam ad normam can. 1750; 3°. Notorium notorietate facti, si publice notum sit et in talibus adjunctis commissum, ut nulla tergiversatione celari nulloque juris suffragio excusari possit: 4°. Occultum, quod non est publicum; occultum materialiter, si lateat delictum ipsum; occultum formaliter, si ejusdem imputabilitas«. — Can. 990.: »§ 1. Licet Ordinariis per se vel per alium suos subditos dispensare ab irregularitatibus omnibus ex delicto occulto provenientibus, ea excepta de qua in can. 985, n. 4. aliave deducta ad forum iudiciale. § 2. Eadem facultas competit cuilibet confessario in casibus occultis urgentioribus in quibus Ordinarius adiri nequeat et periculum immineat gravis damni vel infamiae, sed ad hoc dumtaxat ut poenitens ordines jam susceptos exercere licite valeat.« — Can. 2237.: »§ 1. In casibus publicis potest Ordinarius poenas latae sententiae remittere, exceptis... § 2. In casibus vero occultis, firmo praescripto can. 2254 et 2290, potest Ordinarius poenas latae sententiae iure communi statutas per se vel per alium remittere, exceptis censuris specialissimo vel speciali modo Sedi Apostolicae reservatis«. — Can. 2254.: »In casibus urgentioribus, si nempe censurae latae sententiae exterius servari nequeant sine periculo gravis scandali vel infamiae...« — Can. 2290.: »§ 1. In casibus occultis urgentioribus, si ex observatione poenae vindicativae latae sententiae, reus se ipsum proderet cum infamia et scandalo, quilibet confessarius potest in foro sacramentali obligationem servandae poenae suspendere, injuncto onere recurrendi... § 2. Et si in aliquo casu extraordinario hic recursus sit impossibilis, tunc ipsemet confessarius potest dispensationem concedere ad normam can. 2254, § 3.«

¹⁰ »In... dubio positivo et probabili... iuris... jurisdictionem supplet Ecclesia pro foro tum externo tum interno.«

koje uči, da župnik i svećenik u silnim slučajevima kan. 1045, § 3 mogu da opraštaju od svake smetnje, kakova god po svojoj prirodi bila, ako nije notorna, ni već razglašena, a ne može se ni razložno suditi, da će lako biti razglašena.

II. Oproсна vlast ispovjednika. 1. U smrtnoj pogibelji¹¹⁾. Kad koja stranka u smrtnoj pogibelji radi umirenja savjesti ili pozakonjenja djece želi da sklopi odnosno ukrijepi ženidbu (convalidatio simplex), a nema vremena da se od Ordinarija pribavi oprost, može ispovjednik za nutarnji samo sud i samo u ispovjedi da oprost od bitne forme i od svake pojedine i svih skupa u smisl u kan. 1037 t a j n i h¹²⁾ ženidbenih zabrana i zapreka čisto crkvenoga prava, jednostrukih i mnogostrukih, od kojih to može župnik u smrtnoj pogibelji.

Svojom oprosnom vlašću može ispovjednik da se posluži naprama svakomu, koji se pred njim ispovjeda.

Sporodno je, da li se u smrtnoj pogibelji nalazi ili ispovjeda stranka, koja je izravno vezana smetnjom, ili pako druga, koja je njom samo neizravno vezana.

Poseban razlog za oprost nije potreban, jer je sama smrtna pogibelj dovoljan razlog.

Sve je ovo tako očito sadržano u kan. 1044. i 1043., da je svaka dvojba nemoguća, pak se u tomu i svi slažu.

Drugačije je sa oprosnom vlašću ispovjednika obzirom na smetnje, koje su javne u smislu kan. 1037.

a) Neki¹³⁾ auktori poriču ispovjedniku u smrtnoj pogibelji oproсну vlast obzirom na smetnje javne u smislu kan. 1037. Upiru se na to, što takove smetnje ne spadaju na nutarnji sud, a ispovjednikova je vlast ograničena na taj sud. Upiru se i na to, što bi inače nastao sukob između nutarnjeg i spoljašnjeg suda, jer se javna smetnja može da dokaže u spoljašnjem sudu, a ne može se u njemu da dokaže ispovjednikov oprost, pa je tako valjanost ženidbe ugrožena u spoljašnjem sudu.

b) Drugi auktori¹⁴⁾ proriču ispovjedniku u smrtnoj pogibelj oproсну vlast obzirom na smetnje po svojoj prirodi javne

¹¹ Cod. can. 1044. coll. can. 1043.

¹² Vd. op. 7.

¹³ Cit. u op. 6.

¹⁴ Cappello, o. c. n. 238; Vermeersch—Creusen, o. c. n. 312; Cerato, Matrimonium etc. (Patavii 1920) n. 157. 161. 162. 172.

i obzirom na smetnje po svojoj prirodi tajne »in casibus publicis«. Upiru se na to, što ovakove smetnje ne spadaju na sakramentalni sud, a ispovjednikova je vlast ograničena na taj sud. Upiru se i na to, što bi inače redovno nastao sukob između nutarnjeg i spoljašnjeg suda, jer se takova smetnja redovno može da dokaže u spoljašnjem sudu, a ne može se u njemu da dokaže ispovjednikov oprost, pa je tako valjanost ženidbe redovno ugrožena u spoljašnjem sudu.

Treći auktori¹⁵⁾ daju ispovjedniku u smrtnoj pogibelji oproсну vlast samo nad t. zv. »smetnjama nutarnjeg suda« (impedimenta fori interni), t. j. samo nad smetnjama, od kojih u nutarnjem sudu oprašta Sv. Apoštolska Penitencijarija. Takove su smetnje:¹⁶⁾ in contrahendis smetnje po svojoj prirodi tajne, ako je podjedno »casus occultus«; in contractis pored ovih još i zapreka zakonitog srodstva i tazbine u 3. koljenu, ako je podjedno »casus occultus«, pače i u 2. koljenu, ako je ženidba javno sklopljena i smetnja već kroz deset godina nerazglašena, te konačno zapreka duhovnog srodstva. Upiru se na to, što se samo te smetnje opraštaju u nutarnjem sudu, a vlast ispovjednikova ograničena je na taj sud.

Četvrti auktori¹⁷⁾ daju ispovjedniku u smrtnoj pogibelji oproсну vlast nad smetnjama »in casibus occultis«, bile smetnje po svojoj prirodi tajne ili javne, jer (da) samo takovi slučajevi spadaju na nutarnji sud, na koji je ograničena ispovjednikova vlast.

Peto mnijenje¹⁸⁾ daje ispovjedniku u smrtnoj pogibelji oproсну vlast i nad javnim smetnjama, kakogod one javne bile, dakle i nad smetnjama javnima po svojoj prirodi i nad smetnjama »in casu publico«. Zastupnici ovoga mišljenja upiru se na to, što kan. 1044., gdje se ex professo radi o

¹⁵⁾ De Smet, o. c. n. 466, 794. i Suppl. n. 794.

¹⁶⁾ Konst. »Pastor Bonus« Benedikta XIV. od 13. Aprila 1744. § 40; Benedikt XIV., Instit. Eccl. 87, n. 11.

¹⁷⁾ Arendt, l. c. 261 ss; Genicot—Salsmans, Theol. Mor. Instit. II, n. 523.

¹⁸⁾ Blatt, o. c. n. 436; Chelodi, o. c. n. 41; Vermeersch, Theol. Moral. III, n. 758. c., Oesterle—Brennikmeyer, Dispensatiebevoegdheden van huwelijksbeletselen in dringende gevallen, Leuven, 1921. 13 ss; Farrugia, De matrim., n. 86. A. b: Revue eccl. de Metz, 1923. 81 s.

oprostnoj vlasti ispovjednikovoj u smrtnoj pogibelji, upućuje glede te njegove vlasti na kan. 1043., a u tom se kanonu navode i javne smetnje bez svake razlike obzirom na njihovu javnost. Upiru se i na to, što isti kan. 1044. naznačuje samo dva ograničenja ispovjednikove vlasti, a ta su: »pro foro interno tantum« i »in actu sacramentalis confessionis tantum«; iz čega zaključuju, da nema drugih ograničenja. Pozivlju se konačno na svrhu zakona i nakanu Zakonodavca: da ispovjednik uzmogne te svojim oprostom bijedniku pred smrt umiri savijest.

Na nutarnji sud spadaju pitanja savjesti, t. j. odnošaji čovjeka naprama Bogu, za koje je odlučna objektivna istina. Na spoljašni sud spadaju odnošaji vjernika naprama crkvenoj oblasti, za koje je odlučno ono, što se pred oblašću dokaže. Moguć je dakle među tima sudovima sukob po samoj njihovoj različitoj prirodi. Crkva nastoji, da te sukobe spriječi, no pazi pri tomu i na dobro pojedinaca, napose duhovno. Odnosni su njezini propisi drugi u ovom, a drugi u onom predmetu; drugi u redovitim slučajevima, a drugi u izvanrednima.

Poznato je, da je Crkva (po sv. apošt. Penitencijariji) kroz vjekove ovlašćivala ispovjednike,²⁰ da u ispovjedi za nutarnji samo sud opraštaju od smetnja tajnih po svojoj prirodi, ako su bile poznate samo nekolicini ljudi, za koje se nije trebalo bojati, da će smetnju rasglasiti, a ipak su se te smetnje mogle da dokažu u spoljašnjem sudu. Takve su se smetnje zvale »impedimenta simpliciter occulta«. Poznato je nadalje, da je Crkva (po sv. apošt. Penitencijariji) kroz vjekove ovlašćivala ispovjednike²⁰), da u ispovjedi za nutarnji samo sud opraštaju od nekih po svojoj prirodi javnih smetnja, ako su bile poznate samo nekolicini ljudi, za koje se nije trebalo bojati, da će smetnju rasglasiti, a ipak su se te smetnje mogle da dokažu u spoljašnjem sudu. Po kan. 882²¹)

¹⁹ Cit. Konst. Bened. XIV. »Pastor Bonus«, §§ 43, 44.

²⁰ Cit. konst. Bened. XIV. »Pastor Bonus« § 40; Bened. XIV., Institt. Eccl. 87, n. 11.

²¹ »In periculo mortis omnes sacerdotes, licet ad confessiones non approbati, valide et licite absolvunt quolibet poenitentes a quibusvis peccatis aut censuris, quantumvis reservatis et notoriis...«

i kan. 2252.²²) može svaki ispovjednik u smrtnoj pogibelji da odriješi od svih cenzura, pa i pridržanih, kakogod javne i notorne bile. Po kan. 2253.²³) može svaki ispovjednik svagda da odriješi od nepridržanih cenzura, kakogod javne i notorne bile.

Iz svega se ovoga vidi, da javnost predmeta i mogućnost ili vjerojatnost ili i sigurnost sukoba između unutarnjeg i spoljašnjeg suda ne isključuje n a č e l n o u ispovjedniku vlast nad javnim predmetima. Konačno je dakle pitanje samo ovo: da li je Crkva poradi mogućnosti ili vjerojatnosti ili sigurnosti sukoba između unutarnjeg i spoljašnjeg suda u tako važnoj stvari, kakova je bez sumnje ženidba, ispovjedniku uskratila oprosnu vlast obzirom na javne smetnje, ili mu je tu vlast unatoč tomu u smrtnoj pogibelji dala?

Uvaži li se — u vezi sa gore izloženim — sam tekst kan. 1044. i 1043. te svrha zakona i nakana Zakonodavca kao i inače utvrđena veledušnost i najveća susretljivost Crkve naprama bijednicima u smrtnoj pogibelji, to je peto mnijenje barem solidno vjerojatno, pa zato u smislu kan. 209.²⁴) praktično sigurno.

Razumijeva se, da ispovjednik ne smije, da u smrtnoj pogibelji oprost od smetnje po svojoj prirodi javne ili od kojegod u javnom slučaju (*in casu publico*), ako je moguće, da se pravodobno dobije oprost od župnika ili od svećenika, o kojemu govori kan. 1098, n. 2; no njegov je oprost i kod te mogućnosti valjan, jer ima po Zakoniku (kan. 1044) oprosnu vlast »*pro casibus in quibus ne loci quidem Ordinarius adiri possit*«. Podijeli li ispovjednik oprost od smetnje po svojoj prirodi tajne ili od kojegod »*in casu publico*«, mora da uputi stranku, da si naknadno, kad smrtna pogibelj mine, pribavi oprost, koji će da vrijedi i za spoljašnji sud.

²² »Qui in periculo mortis constituti, a sacerdote, specialis facultate experte, receperunt absolutionem ab aliqua censura ab homine vel a censura specialissimo modo Sedi Apostolicae reservata...«

²³ »Extra mortis periculum possunt absolvere: 1°. A censura non reservata, in foro sacramentali quilibet confesarius...«

²⁴ Cit. u op. 10.

2. U silnim slučajevima kan. 1045.²⁵ Kad se (izvan smrtne pogibelji) smetnja (zabrana, zapreka) otkrije ispovjedniku tek pošto je već sve pripravljeno za ženidbu, a ne može se bez vjerojatne pogibelji velikoga zla da odgodi sklapanje do Ordinarijeva oprosta ili se ne može od njega da dobije oprost bez pogibelji za povredu tajne (ispovjedne ili druge), može ispovjednik za nutarnji samo sud i samo u ispovijedi²⁶ da oprosti od svake pojedine i svih skupa u smislu kan. 1037. tajnih ženidbenih zabrana i zapreka čisto crkvenoga prava, jednostrukih i mnogostrukih, od kojih to može župnik u takovom silnom slučaju.

Jednaku vlast ima ispovjednik, kad treba da se ukrijepi (convalidatio simplex) nevaljana ženidba, a ne može se bez vjerojatne pogibelji velikoga zla ukrepljenje da odgodi do Ordinarijeva oprosta, ili se ne može od njega da dobije oprost bez pogibelji za povredu tajne (ispovjedne ili druge).

Od bitne forme ne može ispovjednik da oprašta u silnim slučajevima kan. 1045.²⁷

Svojom oprosnom vlašću može ispovjednik da se posluži naprama svakomu, koji se pred njim ispovijeda.

Sporodno je, da li se ispovijeda stranka, koja je smetnjom izravno vezana, ili pako druga, koja je njom samo neizravno vezana.

Poseban razlog za oprost nije potreban, jer je sam silni slučaj dovoljan razlog.

Sve je ovo tako očito sadržano u kan. 1045., da je svaka dvojba nemoguća, pa se u tomu i svi slažu.

Drugačije je sa oprosnom vlašću ispovjednika obzirom na smetnje javne u smislu kan. 1037.

Oni auktori,²⁸ koji ispovjedniku u smrtnoj postelji daju oprosnu vlast samo nad smetnjama tajnima u smislu kan. 1037.,

²⁵ Cod. can. 1045, coll. can. 1044. i 1043.

²⁶ Ova ograničenja ne navodi kan. 1045. § 3., ali ih traži i sam naziv »confessarius« i kan. 1044., koji tako ograničuje ispovjednikovu vlast u najsilnijem slučaju t. j. u smrtnoj pogibelji.

²⁷ Vd. op. 5.

²⁸ Cit. u op. 6.

daju mu i u silnim slučajevima kan. 1045. samo vlast nad takovim smetnjama.

Oni auktori,²⁹ koji ispovjedniku u smrtnoj pogibelji daju oproсну vlast samo nad smetnjama po svojoj prirodi tajnima »*in casibus occultis*«, daju mu samo istu vlast i u silnim slučajevima kan. 1045.

Oni auktori,³⁰ koji ispovjedniku u smrtnoj pogibelji daju oproсну vlast samo nad t. zv. »smetnjama nutarnjeg suda«, daju mu samo istu vlast i u silnim slučajevima kan. 1045.

Četvrto mnijenje³¹ daje ispovjedniku u silnim slučajevima kan. 1045. oproсну vlast naprosto »*pro casibus occultis*« bez obzira na prirodu same smetnje, t. j. nad takovim smetnjama, koje nisu ni notorne (pravno, faktično), ni već razglašene, a ne može se ni razložno suditi, da će lako biti razglašene.

Ovo četvrto mnijenje odgovara potpuno samom tekstu kan. 1045, § 3: »...*eadem facultate gaudeant omnes de quibus in can. 1044 (dakle i ispovjednik) sed solum pro casibus occultis...*« Za to mnijenje govori i izraz »*eadem facultate*« kan. 1045., kojim se upućuje na kan. 1043., a u tom se kanonu ne navode samo smetnje tajne u smislu kan. 1037. ili samo smetnje tajne po svojoj prirodi ili samo t. zv. »smetnje nutarnjeg suda«. Potvrđuje ga i svrha zakona i nakana Zakonodavca: da se po ispovjedniku odvрати veliko zlo od vjernika; a to bi ispovjednik inače samo rijetko mogao. Preporuča ga i poznata veledušnost Crkve naprama vjernicima u velikoj nuždi.

S ovih razloga, a u vezi sa gore izloženim pod II. 1., držimo, da je četvrto mnijenje barem solidno vjerojatno, pa zato u smislu kan. 209.³² praktično sigurno.

²⁹ Cit. u op. 13.

³⁰ Cit. u op. 14.

³¹ Vd. auktoře cit. u op. 17. i 18.

³² Cit. u op. 10.

Razumije se, da ispovjednik u silnim slučajevima kan. 1045. ne smije da oprost od smetnje po svojoj prirodi javne (*in casu occulto*), ako je moguće da se pravodobno dobije oprost od župnika ili svećenika, o kojemu govori kan. 1098., n. 2; no njegov je oprost i kod takove mogućnosti valjan, jer ima po Zakoniku (kan. 1045. § 3) oprosnu vlast »*pro casibus occultis in quibus ne loci quidem, Ordinarius adiri possit, vel non nisi cum periculo violationis secreti*«. Podijeli li ispovjednik u silnim slučajevima kan. 1045. oprost od smetnje po svojoj prirodi javne (*in casu occulto*) mora da uputi stranku, da si naknadno pribavi oprost, koji će da vrijedi i za spoljašnji sud.

III. U kojem se sudu daje oprost i za koji sud vrijedi dani oprost? I. Oprost župnika i svećenika. U smrtnoj pogibelji daju župnik i svećenik oprost: a) u spoljašnjem sudu, ako je »*casus publicus*«; b) u spoljašnjem sudu, ako je »*casus occultus*« i smetnja po prirodi javna a ujedno ne traži opravdani interes nijedne stranke, da se smetnja ne razglasi; c) u nutarnjem sudu izvan ispovjedi, ako je »*casus occultus*« i smetnja po prirodi javna a ujedno interes koje stranke traži, da se smetnja ne razglasi; d) u nutarnjem sudu izvan ispovjedi, ako je »*casus occultus*« i smetnja po prirodi tajna.

U silnim slučajevima kan. 1045., a izvan smrtno pogibelji, daju župnik i svećenik (*in casibus occultis*) oprost: a) u spoljašnjem sudu, ako je smetnja po svojoj prirodi javna, a ne traži opravdani interes nijedne stranke, da se smetnja ne razglasi; b) u nutarnjem sudu izvan ispovjedi, ako je smetnja po svojoj prirodi javna, a ujedno traži opravdani interes koje stranke, da se smetnja ne razglasi; c) u nutarnjem sudu izvan ispovjedi, ako je smetnja po svojoj prirodi tajna.

Oprost župnika i svećenika, dan u spoljašnjem sudu, vrijedi za oba suda, te se upisuje u redovite župske matice i o njem se obavještava Ordinarij.³³ Oprost župnika i svećenika,

³³ Cod. can. 1046.: »*Parochus aut sacerdos de quo in can. 1044, de concessa dispensatione pro foro externo Ordinarium loci statim certiore faciat; eaque adnotetur in libro matrimoniorum*«.

dan u nutarnjem sudu izvan ispovijedi, upisuje se u tajnu knjigu biskupske kurije te vrijedi i za spoljašnji sud.³⁴

2. O p r o s t i s p o v j e d n i k a. Ispovjednik daje svagda oprost samo u ispovijedi. Njegov oprost vrijedi samo za nutarnji sud i ne upisuje se nigdje.

³⁴ Cod. can. 1047.: »Nisi aliud ferat S. Poenitentariae rescriptum, dispensatio in foro interno sacramentali concessa super impedimento occulto, adnotetur in libro diligenter in secreto Curiae archivo de quo in can. 379 asservando, nec alia dispensatio pro foro externo est necessaria, si dispensatio concessa fuerat tantum in foro interno sacramentali«. — Kanon ovaj spominje samo »impedimentum occultum«, a taj izraz, ako se uzme u strogom smislu, označuje samo smetnju tajnu u smislu kan. 1037. Ipak vrijedi propis kan. 1047. za sve oproste, što ih župnik i svećenik daju u nutarnjem sudu izvan ispovijedi, jer za nje sve vrijedi isti razlog: da se izbjegne sukobu između nutarnjeg i spoljašnjeg suda. — Samu zabilježbu oprosta u tajnu knjigu ne držimo bitnom, jer se oprost župnika i svećenika može da dokaže i njihovim službenim iskazom.